

[Gart Petersen.]

U Thant i løbet af 1966 formulerede og gang på gang gentog sine tre krav og satte sin autoritet bag dem, begyndte den danske regering antydningvis at tilråde bombestop, men sandelig ikke et betingelsesløst. Vi skal helt frem til debatten her i det høje ting den 1. juni sidste år, før det daværende regeringsparti tog et standpunkt, der involverede noget, som lignede en protest mod den amerikanske krigspolitik, nemlig ved at stille et dagsordensforslag, hvorefter tinget bl. a. protesterede mod udvidelsen af krigen i Vietnam. Amerikanerne havde på det tidspunkt netop udvidet krigen til den demilitariserede zone. Og denne protest mod udvidelsen, den blev såmænd væk, efter at mødet her i salen havde været suspenderet i et par omgange og regeringspartiets ordfører havde forhandlet med ordførerne for de tre andre gamle partier. Først ved den forrige statsministers tiltrædelseserklæring i begyndelsen af oktober sidste år, altså 2½ år efter angrebene start, forelå der en åben dansk henstilling til USA om at indstille angrebene uden betingelser. Denne opfordring fra den daværende statsminister fik i øvrigt den daværende ordfører for det konservative folkeparti til at protestere ganske skarpt, idet han mente, at den daværende regering havde handlet imod det, som de fire gamle partier havde vedtaget i deres dagsordensforslag den 1. juni i fjor. Nu vel. Henstillingen til De Forenede Stater om at indstille bombningen uden betingelser blev alligevel gentaget i den nye regerings tiltrædelseserklæring. Ganske vist — må jeg igen føje til — fik finansministeren, som havde været ordfører for det konservative folkeparti ved den lejlighed, jeg netop omtalte, igen redet sin kæphest og forklarede, at det sandelig ikke var noget råd, Danmark gav De Forenede Stater, men bare en konstatering af visse synspunkter. Men det sagde han uden for folketinget; på det officielle plan må det vel stå sådan, at vi gav De Forenede Stater et råd.

Det tog sin tid, og jeg er naturligvis tilfreds med, at Danmark langt om længe sluttede sig til kravet om betingelsesløst bombestop, men jeg må tilføje, at den tilfredshed gælder især den forrige regering, for det skal som sagt ikke glemmes, at det største nuværende regeringspartis ordfører

protesterede klart imod denne kursændring, da den blev foretaget.

Alligevel må det stå fast, at i mange, mange måneder havde også den forrige regering affundet sig med det, der skete, ved flere lejligheder forsvaret det. Så sent som under den udenrigspolitiske debat i november sidste år talte den daværende udenrigsminister om aggressionen nordfra. Et par år forinden havde man talt om Danmarks interesse i, at De Forenede Stater opfyldte sine traktatlige forpligtelser overalt, underforstået også i Sydvietnam — jeg tilføjer: traktatlige forpligtelser altså over for en regering, som De Forenede Stater selv i alt væsentligt har indsat.

På baggrund af denne holdning er det naturligvis ikke overraskende, at Danmark har bevæget sig uhyre langsomt i denne sag, kun flyttet sig på grund af et voksende pres fra den offentlige mening, og vel også — det må erkendes — en gryende erkendelse af tingenes sammenhæng i Vietnam, efterhånden som kendsgerningerne hobede sig op. Det er i øvrigt karakteristisk for hele denne holdning, at da den nye regering tiltrådte, og da den gentog, hvad den forrige regering var nået frem til, da stod vi i en situation, hvor det ikke mere blot var bombeangrebene mod nord, som var brændende aktuelle, men den systematiske udbombning af hele kvarterer i Saigon og provinshovedstæder i Sydvietnam. Men herom, om denne form for partisanbekæmpelse, som jo kendes fra Europas historie, havde man ikke noget at sige, og man spurgte uvilkårligt sig selv, om disse angreb måske også skulle stå på i et par år, før den danske regering ytrede sig kritisk til dem.

Sandheden er, at i vor officielle udenrigspolitik har vi ad mange forskellige kanaler, ikke nødvendigvis ad den direkte kanal, for i selve spørgsmålet om Vietnam har der som sagt været ytret en hel del kritik herhjemme fra, omend den er gået uden om mange af de væsentlige problemer, men ad mange andre kanaler knyttet os, igennem Atlantpagten, igennem hele vor alliancepolitik, til den part, der har uret i Vietnamkrigen, den part, der har pumpet 535.000 mand ind i det lille land for at støtte et vaklende regime, som, hvad man sergmodigt indrømmer også fra den side, er